

SNG NOVA GORICA - Galeb A. P. Čehova v režiji Paola Magellija

Prepričljivo hrepenenje po neuresničljivih sanjah in željah

Marij Čuk

NOVA GORICA - Pišem nekaj čudnega. (...)strašno grešim zoper scenska pravila. Komedija, tri ženske vloge, šest moških, štiri dejanja, pejsaž (pogled na jezero), mnogo je pogovorov o literaturi, dogajanja je malo, ljubezni na pretek. Tako je Anton Pavlovič Čehov poročal prijatelju ob pisanju *Galeba* (Čanjka, 1895) in dovolj natančno opredelil svoje novo dramsko delo, ki je v peterburški dvorani na premieri doživelo neuspeh, leto kasneje v Moskvi pa prodoren preboj. V slovenski gledališki izkušnji je bila drama, ki ji Čehov pravi komedija, bolj poznana z naslovom *Utva* (utva je divja raca), a so jo novogoriški gledališki ustvarjalci (prevajalec Borut Kraševac) preoblikovali v *Galeb*, kar je povsem utemeljeno, saj gre uprizoritev (ogledal sem si jo teden dni po premieri) iz območja realistično zastavljenega ruralno-naturalističnega pogleda (divja raca je agresivnejši termin od galeba) v izrazito poetično in psihološko zasvojenost. In prav slednji razmislek je prevladal v postavitvi, ki jo je režiser Paolo Magelli s svojim prepoznavnim pristopom in slogom dvignil v nadvse zavezujočo predstavo, ki ni zgrešila niti enega temeljnega nastavka Čehova, hkrati pa je odprla prostor še dodatnim izzivom.

Sintetično pogledajmo поблиže nekaj vsebinskih plasti. Najprej je treba povedati, da gre v *Galebu* za »zgodbo« tipičnega ruskega miljeja na prelomu stoletja, ko se srečujeta in trčita meščanski in podeželski svet, kar seveda ni le v domeni Čehova, pač pa

domala vseh velikih ruskih književnikov, začenši s Tolstojem in Turgenjevom. Potem je tu črno-bela osnova dualizma med intelektualcem in preprosto dušo, kar pa se ne dvigne iz povprečnosti in preprostega razumevanja življenja. Nadalje je tu še hrepenenjski motiv, ki je pri Čehovu skorajda leitmotiv in seveda ljubezenski trikotniki, ki pa se vsi po vrsti spnejo v tragične vrtince nepotešenosti, zapuščanja in opuščanja. V *Galebu*, ki se dogaja na lepo zasnovani sceni Lorenza Bancija, so vse te vsebinske niti povezane v izrazito psihološko nanizanko, v s čustvenostjo obarvano in prepojeno atmosfero, ki ne popusti niti za hip, saj iz predstave neprenehoma veje stiska posameznikov na eni strani, na drugi lahkoživost in neproblematičnost, kar se steka v izrazito zavezujočo poved. Konkretnije: v podeželski hiši različni ljudje zasledujejo svoje sanje, ki bi dajale smisel njihovemu življenju. Skromni učitelj Medvedenko (Matija Rupel) je zaljubljen v hčerko upraviteljev podeželske posesti Mašo (Arna Hadžialjević), ki je zaljubljena v ambicioznega in talentiranega pisatelja Trepljeva (Nejc Cijan Garlatti), ta pa dvori in ljubi Nino (Urška Taufer), ki bi rada postala slavna igralka. Da bi uresničila svojo željo, se opre na slavnega pisatelja Trigorina (Matjaž Tribušon), ljubimca matere Trepeljeva Irine Arkadine (Ana Facchini), ki jo zlorabi in zapusti. Ko se mladi pisatelj in Nina čez dve leti srečata, je ona propadla igralka, on pa naredi samomor. Nihče od protagonistov ni uresničil svojih utopij.

Novogoriška uprizoritev je to raznoliko osnovo stkala v homogeno enotnost. Režija se je ob dramaturški obdelavi Željke Udovičič Pleština izognila pastem, da bi zadevo usmerila v intelektualistične vode in modrovanje o pisateljevi vlogi in poslanstvu, osredotočila se je na izrazito človeško plat dramskih oseb in tu je našla zaslombo pri odličnih interpretih. Magelli ne ljubi pretiranega izstopanja in protagonizma, saj je privrženec kolektivne igre, kar je prišlo v Novi Gorici dobro v ospredje. Tudi manjše vloge lahko postanejo velike. In tako smo sledili razvoju, vrhuncem in padanju posameznih likov z izrazito oblikovanimi potezami in samostojnim nastopom, s podrobno individualizirano psiho, tako da so igralci (v kostumih Lea Kulaša) lahko sprostiti svojo disciplinirano ustvarjalnost, ki se je sintetizirala v ansambelski harmoniji. Potrebna bi bila podrobnejša analiza posameznih kreacij, ki pa je časopisni prostor ne dovoljuje, zato bom pripomnil le, da je šlo za igralske barve, ki so vsaka s svojim odtinkom zarisale lepo sliko (naj omenim še neomenjene Braneta Grubarja, Gorazda Jakominija, Heleno Peršuh in Blaža Valiča), ali z drugimi besedami zapisano – dobro, zelo dobro interpretirane osebe Čehova.

Galeb v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica je vreden ogleda ne le zaradi odličnosti ruskega dramatika in pisatelja, pač pa tudi zaradi izrazito umetniškega prenosa njegove drame na oder.

Kot je za režiserja Paola Magellija značilno, je tudi v Galebu v ospredju kolektivna igra; novogoriški igralci so Čehove junake interpretirali zelo prepričljivo

PETER UHAN

